

NOTA TER BESLUITVORMING

Afweging methoden standaardisatie en invulling generieke functies

Beoordeling van instrumenten: wetgeving, normen, afsprakenstelsels, voorzieningen

DATUM
24 september 2021

OPGESTELD DOOR
ARINA SCHOONBEEK, JASPER VAN
LIESHOUT (BIZ)

AFGESTEMD MET
Naam

BIJLAGE(N)
Bijlagen 1

Samenvatting en conclusies

Met deze notitie beoogt BIZ de door het IB gestelde vragen ten aanzien van normering en voorzieningen zoveel als mogelijk te beantwoorden door het bieden van een kader bij de in juni voorgelegde aanbevelingen, zodat het IB een keuze kan maken.

In deze notitie zijn waardevolle aanvullingen vanuit de KG en Twiin/Vz vz verwerkt.

Aanleiding

In september 2020 is vanuit het programma Wegiz voorgesteld om de standaardisatie van tien generieke functies te prioriteren. Het Informatieberaad heeft met deze prioritering ingestemd, onder voorwaarde van een aanvullende analyse. Het doel van deze analyse was het beoordelen in hoeverre de generieke functies door middel van NEN-normen en/of door middel van gemeenschappelijke of publieke voorzieningen zouden moeten worden gestandaardiseerd. In juni jl. is de rapportage van deze analyse met een aantal aanbevelingen in het Informatieberaad besproken. Bij deze bespreking is gevraagd om een kader waarmee deze aanbevelingen op hun voor- en nadelen beoordeeld kunnen worden.

Daarom is onderhavige notitie opgesteld. Zij zet verschillende methoden en instrumenten om tot standaardisatie van generieke functies te komen op een rij, en laat zien welke keuzes daarin gemaakt kunnen worden. Deze notitie gaat *niet* over de inhoudelijke impact op zorgsectoren van toekomstige generieke normen. Die impact kan pas bepaald worden wanneer de inhoud van de afspraken in die normen bekend is. Hetzelfde geldt voor de impact van het besluit om zorgbreed een bepaalde gemeenschappelijk voorziening te gaan gebruiken. Het bepalen van de impact van dergelijke besluiten vergt een kosten/baten analyse of volwassenheidsscan vanuit verschillende sectoren en stakeholders.

De notitie schetst voor en nadelen van instrumenten vanuit twee invalshoeken:

- de wijze om te komen tot afspraken. Hiertoe worden bestuurlijke en normatieve afspraken, informatiestandaarden en afsprakenstelsels met elkaar vergeleken.
- de wijze om te komen tot invulling van de IT. Hiertoe worden verschillende vormen van IT-inkoop met elkaar vergeleken: een (on)gereguleerde markt, gemeenschappelijke inkoop via samenwerkingsorganisaties (zoals bijvoorbeeld Twiin voorstelt) en centrale publieke of semipublieke voorzieningen.

De aanbevelingen uit juni jl.

Deze aanvullende analyse is bedoeld om het IB in staat te stellen om een besluit te nemen over de eerder gedane aanbevelingen in het IB van juni jl. Deze

---

aanbevelingen zijn in de kern ongewijzigd. Daarbij is het goed om te weten dat het traject om te komen tot generieke normen onder de Wegiz binnenkort van start gaat. Het eerste advies is:

1. Beschouw bij het standaardiseren van generieke functies gemeenschappelijke/publieke voorzieningen en normatieve afspraken als complementair; zij zijn beide nodig en sluiten elkaar niet uit. Maak ten behoeve van de benodigde normatieve afspraken gebruik van het NEN-traject onder de Wegiz en geef hieraan sturing met de volgende aanbevelingen voor korte en middellange termijn:
2. Focus de komende periode op de impactbepaling en implementatie van reeds genomen besluiten ten aanzien van gemeenschappelijke voorzieningen (IB besluiten 30-11-20 ten aanzien van MITZ, Zorg AB, UZI en URA en medische autorisatieprotocollen). Bij de impactbepaling gaat het om scherp te krijgen welke (normatieve) afspraken en implementatieactiviteiten nog nodig zijn om de generieke functies en de voorzieningen daarin werkend te krijgen. BIZ zal dit proces, ook in afstemming met toetsing aan het VWS-afwegingskader, begeleiden.
3. Verzoek NEN om in haar normeringstrajecten de reeds geïdentificeerde behoeften aan normatieve afspraken mee te nemen Rapportage Analyse generieke functies) en daarin relevante afspraken uit Twiin, MedMij, Babyconnect e.a. mee te nemen.
4. Verzoek VWS te onderzoeken hoe de wet en regelgeving ten aanzien van de grondslagen voor gegevensdeling in lijn gebracht kunnen worden met de eisen die netwerkzorg stelt.

Aanvullende aanbevelingen; opvolging in 2022

5. Verzoek Nictiz om de recent gelanceerde Nationale Terminologieserver¹ in 2022 in het proces van toelating te brengen om deze te beoordelen als een mogelijke (kandidaat) bouwsteen. Dit naar aanleiding van verzoeken van respondenten (leveranciers uit OIZ en programmamanagers) in de Analyse generieke functies.
6. Beschouw de verdere voorstellen voor aanvullende voorzieningen uit de Analyse generieke functies als eerste behoefteverkenning. Laat Bureau Informatieberaad Zorg het afgesproken proces voor governance op gemeenschappelijke voorzieningen gebruiken om deze voorstellen verder te brengen.

Beslispunten IB:

- Stemt het IB in met bovenstaande aanbevelingen?
- Geeft het IB BIZ opdracht tot de opvolging van deze aanbevelingen met betrokken organisaties zoals NEN, VWS, Vz vz, Nictiz?

Toelichting

BIZ heeft in het voorjaar een analyse op de generieke functies uitgevoerd. Een brede groep aan zorgverleners, IT-leveranciers en (Focus)programmamanagers is

---

¹ De Nationale terminologieserver stelt internationale terminologieën en classificaties zoals SNOMED, LOINC en de labcodeset beschikbaar ten behoeve van IT-leveranciers en data specialisten, die hiermee hun eigen informatiemodellen up-to-date kunnen houden.

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Naam

---

geraadpleegd over de huidige en gewenste invulling van deze generieke functies. Hieruit volgde het hoofdadvis om de verschillende instrumenten als complementair te beschouwen:

Bij de bespreking van dit advies in juni jl. heeft het Informatieberaad gevraagd om een kader waarmee de aanbevelingen op hun voor- en nadelen beoordeeld kunnen worden.

Conclusie

Ad. 1

De vergelijking van instrumenten laat zien dat er niet één ei van Columbus is. Al de vergeleken instrumenten moeten in samenhang ingezet worden, rekening houdend met hun sterktes en zwaktes en met de kenmerken van de specifieke functie/voorziening. Met name is uit de analyse is gebleken dat bestuurlijke afspraken niet volstaan om interoperabiliteit te bereiken: er zijn aanvullend gedetailleerde, normatieve afspraken nodig die gekoppeld worden aan relevante standaarden en voorzieningen.

Het is daarom van belang bij toekomstige keuzes van gemeenschappelijke voorzieningen vroegtijdig te kijken naar de afspraken die nodig zijn voor implementatie en daar in de besluitvorming in het IB ook rekening mee te houden.

Ad 2

Zo blijken er ten aanzien van een aantal generieke functies en daarbij al gekozen voorzieningen nog onbeantwoorde vragen te zijn die de implementatie bemoeilijken. Daarom beveelt BIZ aan de komende periode te focussen op de impactbepaling en de implementatie van reeds in oktober 2020 genomen besluiten ten aanzien van Mitz, Zorg AB, UZI en URA en medische autorisatieprotocollen.

Hierbij gaat het erom scherp te krijgen welke afspraken en implementatieactiviteiten nodig zijn om de generieke functies en de voorzieningen daarin werkend te krijgen. En om daarover eenduidige normatieve afspraken te maken. BIZ stelt voor dit proces, inclusief toetsing aan het VWS-kader, te begeleiden. Andere relevante voorstellen (5 en 6) kunnen in 2022 worden opgepakt.

Ad 3 en 4

Daarnaast lijkt het Informatieberaad nu soms (ten behoeve van normatieve afspraken) te moeten kiezen tussen enerzijds de inzet op NEN-normering onder de Wegiz (waarbij IT-leveranciers gecertificeerd worden) en anderzijds een meer facultatieve benadering via afsprakenstelsels zoals van Twiin, waarbij niet commerciële leveranciers, maar samenwerkingsorganisaties gecertificeerd worden en (voor de korte termijn) wordt ingezet op verplicht gebruik van gemeenschappelijke voorzieningen².

BIZ beveelt aan om voor zorgbrede normatieve afspraken in te zetten op NEN-normering en (met betrekking tot grondslagen voor gegevensuitwisseling) voor onderzoek naar wetswijziging. Hierin zouden inzichten en afspraken uit

---

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Naam

---

² Dit onderscheid is gebaseerd op versie 0.8 van het Twiin-afsprakenstelsel. De uitgangspunten van dit stelsel, bijvoorbeeld ten aanzien van een meer decentrale inrichting van gemeenschappelijke voorziening kunnen nog veranderen.

---

afsprakenstelsels zoals Twiin zouden hierin moeten worden hergebruikt. Zo wordt de interoperabiliteit tussen beide geborgd en strijdige afspraken en dubbel werk voorkomen.

1. Samenhang

Samenhang tussen agendapunten

Agendapunt 4 betreft het vraagstuk van het meervoudig gebruik van data. Daarvoor is gegevensuitwisseling en een effectief informatiestelsel een belangrijke voorwaarde. Dat stelsel betreft afspraken over standaardisatie en voorzieningen. Hierover gaat onderhavige notitie en de Analyse Generieke functies.

Deze analyse hangt verder samen met:

- De besluiten ten aanzien van gemeenschappelijke voorzieningen (adressering, toestemming, identificatie/authenticatie en autorisatie) in het IB van 30-11-20;
- Wegiz: de geanalyseerde lijst van functies is oorspronkelijk opgesteld in programma Wegiz. Inmiddels heeft het programma opdracht gegeven aan NEN voor de start met de ontwikkeling van een vijftal generieke normen. De uitkomsten van deze analyse kunnen hierbij gebruikt worden bij de agendering van te normeren vraagstukken
- Het afwegingskader publieke sturing dat de Directie Informatiebeleid dit najaar naar de Tweede Kamer stuurt. Deze analyse kan als input dienen voor het afwegingskader.
- Tijdens de VIB van 2020 hebben IB-leden verschillende voorzieningen omarmd. Het IB heeft in oktober 2020 een brief gestuurd aan de vaste Kamercommissie VWS over het gebruik van gemeenschappelijke voorzieningen³. Daarin geeft het IB aan te kiezen voor een aantal voorzieningen, namelijk ZORG-AB, LSP, Mitz en XDS-netwerken, zodat programma's niet stikken.
- Notitie Versnellen en verbeteren: hierin wordt gewezen op de noodzaak van gemeenschappelijke voorzieningen en wordt een aantal knelpunten gesignaleerd met betrekking tot hergebruik van data; deze analyse doet suggesties voor te normeren afspraken en voorzieningen die hierin voor oplossingen bieden.

2. Draagvlak (politiek)

De resultaten van de analyse zijn besproken met focusprogramma's, VIPP's, VzVz en anderen. Aanvullend is in een breed samengestelde klankbordbijeenkomst de herkenbaarheid van de uitkomsten getoetst. Dit heeft geleid tot aanpassingen.

3. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Idem.

---

³ Uit brief: In de afgelopen jaren zijn voorzieningen ontwikkeld die ons nu een stevige basis bieden om snel en goed stappen te zetten en de digitale communicatie enorm kunnen versnellen. Deze voorzieningen voldoen vanzelfsprekend aan (privacy)wet- en regelgeving. Het gaat onder andere om: het ZORG-AB (zorgaanbiedersadresboek), het LSP (schakelpunt voor huisartsgegevens en medicatie), Mitz (toestemmingsvoorziening) en XDS-netwerken (voor bijvoorbeeld beeldmateriaal en laboratoriumgegevens). Wij hebben met elkaar de keuze gemaakt om voor de korte termijn deze voorzieningen in te zetten, zodat we vooruit kunnen en programma's niet stikken.

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Naam

---

4. Impact implementatie

De initiële impact van voorstellen om normatieve afspraken te maken is beperkt. NEN is het normeringsproces aan het opstarten waarin deze voorstellen beoordeeld en uitgewerkt kunnen worden. De impact van uiteindelijke normatieve afspraken zijn erg afhankelijk van de functie en de inhoud van de afspraken. Ook voorstellen voor gemeenschappelijke voorzieningen zullen nader op hun impact en nut & noodzaak beoordeeld moeten worden.

5. Financiële consequenties (eenmalig of structureel)

Vooralsnog geen financiële consequenties.

6. Relatie met wet- en regelgeving

Er is een relatie met Wegiz (NEN normering).

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Naam